

Stručni rad

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI U SKLOPU PREDMETA GEOGRAFIJE

Nina Farič

OŠ Majde Vrhovnik Ljubljana

Sažetak

U članku su prikazane aktivnosti koje su se primjenjivale u okviru izvannastavnog programa predmeta geografija u OŠ Majde Vrhovnik u Ljubljani. Program se izvodi s učenicima osnovnih škola od 6. do 9. razreda. Navedene aktivnosti imaju oblike priprema za natjecanje iz geografije, mentorstvo u istraživačkom i projektnom radu te uključivanje učenika u obrazovni proces u suradnji s drugim institucijama. Postizanje viših ciljeva potiče se produbljenim i proširenim sadržajem kurikuluma i različitim metodama rada, kao što su samostalno učenje, problemska nastava i pripreme za natjecanja.

Ključne riječi: izvannastavne aktivnosti, geografija, osnovna škola

1. Izvannastavne aktivnosti

Izvannastavne aktivnosti u okviru predmeta uključuju pripreme za različite razine natjecanja u znanju geografije. Studenti proširuju i produbljuju svoja teorijska znanja proučavanjem potrebnih izvora i literature, a također se upoznaju s metodama rada na terenu. Natjecanje u znanju zemljopisa organizira Zavod za školstvo na školskoj, područnoj i državnoj razini. Posebnost natjecanja je u njegovoj podjeli na dva dijela: teorijski, na temelju zadanih pisanih izvora, te praktični, koji se odvija na terenu, gdje učenici, prema pravilima, promatraju, mjere, bilježe i zaključuju. Nakon praktičnog dijela slijedi ispit koji se temelji na terenskom radu. Opseg pitanja obuhvaća pet kompleksa: orijentaciju, terensko mjerenje i utvrđivanje, prirodno-geografsko zaključivanje i pojašnjenje, društveno-geografsko zaključivanje i pojašnjenje te izračune i statističko dokazivanje.

Slika1: Terenski rad (autor: Bor Štrukelj)

Studenti mogu, prema svojim interesima, sami odabrati mentora za svoj istraživački ili projektni rad. Primjerice, jedan od učenika izradio je projekt u obliku serije plakata. Nakon ekskurzije u Trst u sklopu nastave geografije, predstavio je fotografsku studiju grada i njegove zajednice. Njegovu objektivnu foto prezentaciju pratio je i teorijski dio. Cijeli projekt predstavljen je na godišnjem Susretu mladih istraživača u organizaciji Gradskog vijeća Ljubljane.

Slika 2: Fotografska studija Trsta i njegove zajednice (Autorica: Nina Farič)

Istraživački rad drugog studenta pod nazivom "Djetinjstvo u Rožnoj dolini" spada u područje etnologije, ali je ipak primjer međusobne povezanosti različitih predmeta unutar istraživačkog rada. Učenik je iznio ključne čimbenike koji su utjecali na svakodnevni, ali i praznični život djece u njegovom

susjedstvu. U zaključku rada se tvrdi da su promjene u prijevoznim sredstvima, prometu, kao i urbanistički i arhitektonski zahvati utjecali na način života djece, lišavajući ih adekvatnog mjesta za druženje. Kao dodatne primjere istraživačkog rada možemo navesti "Mi i klimatske promjene" i "Posjeti planinskim kolibama u Julijskim Alpama učenika osnovne škole Majde Vrhovnik". U sklopu izvannastavnih aktivnosti organizirana je suradnja sa Zavodom za zaštitu kulturne baštine Ljubljana. Konzervatorica u institutu predstavila je svoje zanimanje tijekom vođenog obilaska ljubljanskih kulturnih spomenika uz potporu informacijske tehnologije.

Slika 3: Obilazak Ljubljane pod vodstvom kustosa Zavoda za zaštitu kulturne baštine Ljubljana (Autorica: Nina Farič)

Početkom 2018. godine sudjelovala sam u organizaciji popratnog programa izložbe "Život i djelovanje dr. Janeza Drnovška kao državnika, političara, predsjednika slovenske vlade, predsjednika republike i građanina svijeta". Kao profesorica geografije i društvenih znanosti uspjela sam kroz projekt povezati različita područja. Izložba je istaknula integritet dr. Drnovška i njegov karakter u kontekstu povijesnog razvoja kao uzora suvremenom građaninu.

Predviđeni ciljevi uključivali su:

- razumijevanje demokracije kao političkog sustava koji osigurava siguran, organiziran i jednak život svim pojedincima,
- razumijevanje uloge političara,
- otkrivanje lika i držanja dr. Drnovška, kao i razumijevanje kakav je političar građanima potreban, i
- razumijevanje problematike marginaliziranih skupina, poput Roma, stranaca i izbjeglica, posebno u kontekstu aktualne krize.

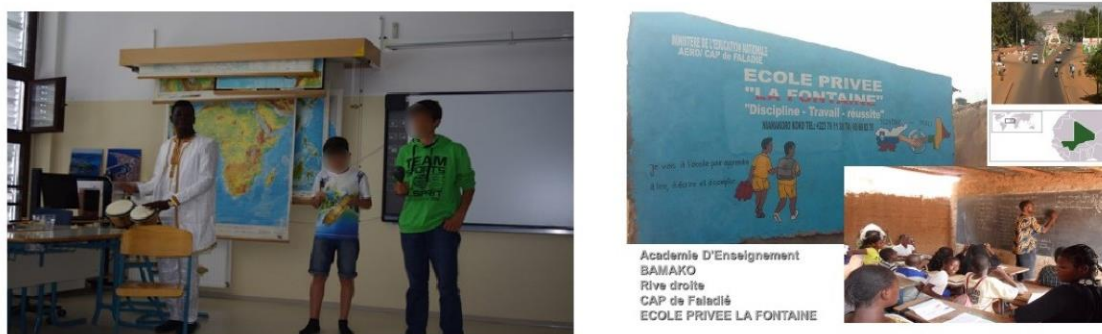
Jedno od zapaženijih djela dr. Drnovška je bio njegov osobni angažman u ime romske obitelji Strojani iz Ambrusa 2006. godine. Nekoliko dana prije Božića, nakon prisilne deložacije romske obitelji, dr. Drnovšek im je pokušao osigurati sklonište. Njegov plan da omogući Strojanim proslavu Božića u stambenoj kontejnerskoj kući spriječila je pobuna stanovnika Ambrusa. Program je planiran kao problemski. Prva skupina zastupala je interese stanovnika

Ambrusa, druga je djelovala u korist romske zajednice, dok je treća skupina djelovala kao sudsko vijeće koje je prema iznesenim argumentima donijelo svoju odluku. Na kraju radionice sve tri grupe predstavile su svoje ideje u obliku 3D strukture, omogućujući im da shvate različitost društva kao temelj za poštovanje i toleranciju (most = integracija, stup = integritet političara, šarena tvrđava bez krova s vratima na sve strane = raznolikost ideja i mišljenja, raznolikost političkih stranaka, javni forum).

Slika 4: Prezentacija ideja u obliku 3D strukture u muzeju (Autor: Nina Farič)

Uz sudjelovanje profesorice francuskog jezika organizirana je suradnja sa školom iz Bamaka - (Academie D'Enseignement BAMAKO, Republika Mali). Cilj suradnje bio je potaknuti interes za kulturnu raznolikost među našim studentima. Naša škola je 2016. ugostila gospodina Nathanaela Dembéléa, sina ravnatelja škole i člana pustinjske blues glazbene grupe iz Timbuktua, Mali. Bend je osnovan u Bamaku nakon prisilnog protjerivanja tijekom građanskog sukoba i nametanja šerijatskog zakona. Tijekom svog posjeta gospodin Dembélé je bio ljubazan da našim studentima predstavi način života, običaje, tradiciju kao i glazbenu baštinu stanovnika Malija.

Slika 5: Cilj suradnje: potaknuti interes za kulturnu raznolikost (Autorica: Nina Farič)

Natječaj "Kreativno predstavljanje mjesta u kojem živim" omogućuje učenicima da uvedu originalne metode u opisivanje određenog mjesta, grada ili regije. U prošlosti su učenici koristiti geografske brošure, dok su u prošloj školskoj godini uveli i druga rješenja, poput filmova, postera i foto priča. Učenici naše škole izradili su brošure za naselje Rožna dolina u Ljubljani, ljubljanski okrug Rudnik i

Kamnik pod Krimom, malo selo u općini Brezovica. Izradili su i turistički suvenir za Kamnik pod Krimom u obliku igre lova na blago koja se bavi kulturnom i prirodnom baštinom mjesta.

Slika 6: Kreativna prezentacija mjesta (Autor: Nina Farič)

2. Zaključak

Članak prikazuje mnoge aktivnosti koje su se provodile u okviru izvannastavnog programa geografije u OŠ Majde Vrhovnika u Ljubljani. Postizanje viših ciljeva potiče se produbljenim i proširenim sadržajem kurikuluma i različitim metodama rada, kao što su samostalno učenje, problemska nastava i pripreme za natjecanja.

Svim tim sadržajima, metodama i oblicima naši učenici stječu, proširuju i produbljuju svoja znanja, prihvaćajući ih na taj način kao važan izvor za otkrivanje zavičaja, što je jedan od nastavnih ciljeva predmeta geografije.

3. Literatura:

[1] Basic School Act. 1996. URL:

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO448> (20. 2. 2022)

[2] Kunaver, J.in sod. (1989). Geografija. Domača pokrajina. Priručnik za geografsko spoznavanje domače pokrajine, Mladinska knjiga, Ljubljana.

[3] Območno tekmovanje iz znanja geografije. URL:

<http://sio.si/2017/03/09/obmocno-tekmovanje-iz-znanja-geografije-3/>(20. 6. 2018)